

CHƯƠNG 1

LỊCH SỬ HỌC THUYẾT ÂM DƯƠNG NGŨ HÀNH

I. ĐẶC ĐIỂM HOÀN CẢNH SỐNG Ở PHƯƠNG ĐÔNG QUÊ HƯƠNG CỦA HỌC THUYẾT ÂM DƯƠNG - NGŨ HÀNH

Học thuyết Âm dương - Ngũ hành là sản phẩm tinh thần của con người Phương Đông, nó đã hình thành và tồn tại lâu dài trong lịch sử Phương Đông, nó cũng được coi là một học thuyết đặc thù chỉ có ở Phương Đông mà thôi. Cái nền tảng để làm nên tính chất đặc thù của nó có hai mặt: Một là đặc điểm địa dư, khí hậu; hai là phương pháp tư duy khoa học.

A. Về đặc điểm địa dư, khí hậu:

Phương Đông bao gồm các nước phía đông dãy núi Hy Mã Lạp Sơn như Mông Cổ, Nhật Bản, Triều Tiên, Trung Quốc, Malaixia, Philippin, Việt Nam, Lào, Campuchia... Trong đó Trung Quốc, Việt Nam, Triều Tiên và Nhật Bản được coi là trung tâm của nền văn minh cổ đại Phương Đông. Đặc điểm địa dư ở đây có các chiều đối nghịch về cấu tạo vật chất như: Phía đông của khu vực này là biển Thái Bình Dương, một khối nước không gì lớn bằng, không gì sâu bằng. Phía tây của khu vực này là dãy núi Hy Mã Lạp Sơn, một khối đất đá không gì lớn bằng, không gì cao bằng.

Phía bắc của khu vực này là hàn đới, gần bắc cực, lạnh giá quanh năm. Phía nam khu vực này là xích đạo, nóng nực cả bốn mùa. Đặc điểm khí hậu ở đây có hai nét lớn, một là gió theo mùa, mỗi mùa một hướng gió: Mùa xuân gió đông, mùa hạ gió nam, mùa thu gió tây, mùa đông gió bắc, Gió mỗi mùa từ mỗi hướng thổi về lại mang theo đặc điểm khí hậu của hướng gió ấy: Gió đông ẩm, gió nam nóng, gió tây hanh khô, gió bắc lạnh. Ngoài điểm này ra, khu vực Phương Đông còn chịu cảnh tràn áp suất không khí từ biển đông tới lục địa vào mùa nóng, gây lên nhiều trận bão lớn, lụt to. Sức mạnh tàn phá của thiên nhiên được biểu hiện ở thiên tai lụt bão, mưa nắng thất thường, con người tồn tại ở đây phải chịu đựng muôn vàn gian khổ.

B. Về mặt phương pháp tư duy:

Có thể nói tư duy của người Phương Đông trước hết vì sự tồn tại của đời sống thường ngày. Đứng trước uy lực lớn lao của thiên nhiên, họ phải quan sát vạn vật trong sự vận động của không gian và thời gian để tìm ra những giá trị tương ứng với điều kiện sống. Vào thời gian nào, ở vùng nào, loài nào sống tốt; vào thời gian nào, ở vùng nào, loài nào sống khó khăn hoặc bị diệt vong. Những kinh nghiệm tích lũy được sẽ giúp họ biết chọn thời điểm, địa điểm tốt để hành động giành lấy điều kiện sống tốt; khi gặp thời điểm, địa điểm xấu biết né tránh, ẩn náu để bảo tồn sức sống và vật chất nuôi sống. Người ta gọi đó là " vũ trụ quan" Phương Đông.